

Oslo, 14. desember 2025

POLICYDOKUMENT

MERVERDIAVGIFT FOR PRIVATPRAKTISERENDE PLASTIKKIRURGER

1. FORMÅL

Formålet med dette policydokumentet er å formidle Norsk plastikkirurgisk forening og Norsk forening for estetisk plastikkirurgi sitt syn på praktiseringen av merverdiavgift for privatpraktiserende plastikkirurger. Det er så vidt vi kjenner til ingen rettspraksis på området og vår tolkning tar utgangspunkt i svar på henvendelser til Finansdepartementet og Skatteetaten. Policydokumentet er et uttrykk for vårt syn på god praksis og er ikke juridisk bindende.

2. BAKGRUNN

Ved merverdiavgiftsreformen som trådte i kraft 1. juli 2001 ble det innført en generell merverdiavgiftsplikt for omsetning og uttak av tjenester. Omsetning og formidling av helsetjenester ble unntatt fra loven. I 2020 sendte Finansdepartementet på høring Forslag om merverdiavgiftsplikt ved omsetning og formidling av alternativ behandling, kosmetisk kirurgi og kosmetisk behandling med saksnummer 19/2280 hvor det ble foreslått at kosmetisk kirurgi og kosmetisk behandling ikke skulle være fritatt for merverdiavgift. Legeforeningen, Norsk plastikkirurgisk forening og Norsk forening for estetisk plastikkirurgi hadde flere innvendinger til forslaget. Blant den viktigste var at kriteriene for hvilke behandlinger som kvalifiserte for fritak fra merverdiavgift var uklare.

Fra 01.01.2021 ble Lov om merverdiavgift §3-2 endret og fritak fra merverdiavgift ble opphevet for kosmetisk kirurgi og kosmetisk behandling. Tolkning av regelverket har vært et tilbakevendende tema i det plastikkirurgiske fagmiljøet. Norsk plastikkirurgisk forening og Norsk forening for estetisk plastikkirurgi har i flere omganger henvendt seg til Finansdepartementet og Skatteetaten for å avklare hvordan privatpraktiserende spesialister i plastikkirurgi skal forstå og praktisere regelverket. Det er fremdeles ingen klar forståelse av hvordan regelverket skal tolkes. I Merverdiavgiftsloven §3-2 heter det:

§ 3-2. Helsetjenester mv.

- (1) Omsetning og formidling av helsetjenester er unntatt fra loven, herunder tjenester som*
a. omfattes av helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven
b. omfattes av tannhelsetjenesteloven, samt tanntekniske tjenester

- c. omfattes av folketrygdloven kapittel 5 og 10
- d. ytes av yrkesgrupper med autorisasjon eller lisens etter helsepersonelloven
- e. ytes av bedriftshelsetjenesten

(2) Omsetning og formidling av kosmetisk kirurgi er unntatt fra loven kun dersom inngrepet er medisinsk begrunnet og er finansiert helt eller delvis av det offentlige. Det samme gjelder kosmetisk behandling. Kosmetisk kirurgi eller kosmetisk behandling som omfattes av første ledd bokstav b, er unntatt fra loven kun dersom inngrepet eller behandlingen er medisinsk begrunnet.

Som svar på en henvendelse fra Norsk plastikkirurgisk forening og Norsk forening for estetisk plastikkirurgi 23. mars 2021 heter det i svar fra Skatteetaten 28. april 2021 med referanse 2021/1058:

Det er således når man står overfor et tilfelle hvor det er uavklart eller usikkert om et inngrep kan sies å ha en medisinsk faglig begrunnelse, at det etter annet ledd i merverdiavgiftsloven § 3-2 foreligger krav om at inngrepet er finansiert helt eller delvis av det offentlige, for at det kan blir utfakturert uten beregning av merverdiavgift.

Den privatpraktiserende plastikkirurg-spesialisten må alltid foreta en vurdering av om inngrepet har en medisinsk indikasjon eller ikke. Hvis det er klart at den har en slik indikasjon, kan inngrepet utfaktureres uten beregning av merverdiavgift. Hvis det er klart at inngrepet har en kosmetisk indikasjon, skal inngrepet utfaktureres med merverdiavgift. Hvis spørsmålet er tvilsomt, kreves hel eller delvis offentlig finansiering for at inngrepet kan utfaktureres uten beregning av merverdiavgift.

3. DEFINISJONER

Inngrep gjort på medisinsk indikasjon

Den enkelte spesialist i plastikkirurgi må vurdere om pasientens helseplager er av en slik art at det er medisinsk indikasjon for et inngrep. Ett og samme inngrep eller behandling kan hos én pasient anses som medisinsk begrunnet, mens det hos en annen kan anses som kosmetisk begrunnet. Vurderingen bør baseres på kriterier i nasjonale veiledere for plastikkirurgi og helsetilsynets prioriteringsveileder.

Inngrep gjort på kosmetisk indikasjon

Kosmetisk kirurgi er kirurgi hvor indikasjonen er rent estetisk. Kosmetiske kirurgiske inngrep er definert på følgende måte i § 2 i Forskrift om tillatelse til å utføre kosmetisk kirurgiske inngrep:

Kosmetisk kirurgiske inngrep i henhold til denne forskriften, er inngrep hvor kosmetiske hensyn er avgjørende indikasjon for inngrepet, dvs. inngrep som utføres i den hensikt å forandre utseendet.

Tvilstilfeller

Pasienter i denne kategorien kan ha moderate plager og funksjonelle utfordringer som tilsier at behandlingen har terapeutisk verdi. Grad av avvik fra normalområdet og pasientens helseplager vil være avgjørende for om inngrepet har hovedsakelig kosmetisk eller medisinsk indikasjon.

4. TOLKNING AV REGELVERKET

Det plastikkirurgiske fagfeltet håndterer pasienter med et bredt spekter av tilstander fra tilstander innen normalområdet til svært avvikende fra normalområdet. Seleksjon av pasienter som ansees å ha medisinsk indikasjon for et inngrep og som kan tilbys behandling i det offentlige helsevesen er ivarettatt ved at det er utarbeidet faglige veiledere med objektive kriterier for grad av avvik. Dette representerer etter vårt syn ikke et skille mellom tilstander hvor det er medisinsk indikasjon eller ikke, men er en pragmatisk tilnærming som tar høyde for at det offentlige ikke har ubegrensede ressurser til å lindre helseplager.

Det offentlige helsevesen avviser pasienter med helseplager i visshet om at slike pasienter kan tilbys helsehjelp i det private helsevesen. Det kan derfor være god medisinsk indikasjon for behandling for pasienter som ikke oppfyller faglige veilederes kriterier til behandling i det offentlige helsevesen.

Norsk plastikkirurgisk forening og Norsk forening for estetisk plastikkirurgi mener:

a. Inngrep på medisinsk indikasjon

For inngrep foretatt på medisinsk indikasjon skal det ikke beregnes merverdiavgift.

b. Inngrep på kosmetisk indikasjon

For inngrep foretatt på kosmetisk indikasjon skal det beregnes merverdiavgift.

c. Ved tvilstilfeller

Det kan være medisinsk indikasjon for et inngrep selv om tilstanden ikke omfattes av offentlig behandlingstilbud, dersom formålet med inngrepet er å gjenopprette funksjon eller redusere helseplager. Pasienter som faller utenfor objektive krav til medisinsk indikasjon for et inngrep kan ha helseplager som gjør at det likevel er god medisinsk indikasjon for et inngrep. Hvis en konkret vurdering av den enkelte pasient konkluderer med at det er medisinsk indikasjon for inngrepet skal det ikke beregnes merverdiavgift. Dersom behandlingen utføres på hovedsakelig kosmetisk indikasjon, skal det beregnes merverdiavgift.

Ett og samme inngrep skal ikke deles inn i en andel som er medisinsk begrunnet, og en andel som er kosmetisk begrunnet. Foretas to eller flere ikke-relaterte inngrep i samme seanse skal det gjøres en vurdering av om indikasjonen er medisinsk eller kosmetisk for hvert inngrep.

d. Konsultasjon hos plastikkirurg

Første konsultasjon hos privatpraktiserende spesialist er en medisinsk vurdering og skal ikke faktureres med merverdiavgift.

5. FORSLAG TIL DOKUMENTASJON

Ved vurdering av om det foreligger medisinsk indikasjon for et inngrep anbefales at følgende dokumenteres i journalen:

- Pasientens aktuelle subjektive symptomer og plager.
- Dokumentasjon av klinisk undersøkelse inklusiv objektive funn.
- Fotodokumentasjon av den aktuelle problemstilling.
- Oppsummerende vurdering av om det foreligger medisinsk indikasjon.

Dokumentasjonen bør ta utgangspunkt i nasjonale veiledere for offentlig plastikkirurgi og/eller helsedirektoratets prioriteringsveileder. Ved tvilstilfeller og for pasienter som ikke oppfyller objektive krav til behandling i den offentlige helsetjenesten, men som vurderes å ha medisinsk indikasjon for inngrepet, er det av særlig betydning at dokumentasjonen er presis og tilstrekkelig omfattende. Dokumentasjon av indikasjonen for et inngrep bør oppbevares som en del av pasientens journal og være tilgjengelig ved eventuell kontroll fra Skatteetaten. Følgende formulering anbefales for dokumentasjon av om det foreligger medisinsk indikasjon for inngrepet:

Det foreligger etter en totalvurdering medisinsk indikasjon for (det aktuelle inngrepet).

For inngrep som utføres på kosmetisk indikasjon anbefales at det dokumenteres i pasientens journal at inngrepet skjer på kosmetisk indikasjon og at pasienten er informert om og har samtykket til at det vil bli beregnet merverdiavgift. Følgende formulering kan benyttes.

Pasienten er informert om og har samtykket til at (det aktuelle inngrepet) gjøres på hovedsakelig kosmetisk indikasjon og at det derfor vil bli beregnet merverdiavgift.

Med vennlig hilsen

Lars Frich

Leder Norsk plastikkirurgisk forening

Tine Cecilie Sælensminde Wingsternes

Leder Norsk forening for estetisk plastikkirurgi